

Rewolucja francuska

Oś czasu

początek rządów
Ludwika XVI

1774

1789

1791

zwołanie Stanów Generalnych
stan trzeci ogłasza się Zgromadzeniem
Narodowym (początek rewolucji francuskiej)
zburzenie Bastylji
Deklaracja praw człowieka i obywatela

uchwalenie
konstytucji francuskiej

Rewolucja we Francji

Notatka z lekcji

1. Sytuacja we Francji przed wybuchem rewolucji.
2. Stany społeczne we Francji.
3. Wybuch rewolucji francuskiej.
4. Uchwalenie Deklaracji praw człowieka i obywatela.
5. Francja monarchią konstytucyjną.
6. Pojęcia: *konstytucja, rewolucja, Bastylia, burżuazja, stany generalne, monarchia konstytucyjna.*
7. Postaci: Ludwik XVI.

Pojęcia

- **Monarchia absolutna / absolutyzm** - forma rządów, w której cała władza spoczywa w rękach monarchy, który jest źródłem prawa i stoi ponad nim.
- **Monarchia konstytucyjna** – ustrój państwa, w którym władzę sprawuje monarcha ograniczony we władzy przez konstytucję.
- **Burżuazja** - nazwa, którą określano zamożne warstwy mieszczaństwa.
- **Stany Generalne** - dawny parlament francuski, będący zgromadzeniem przedstawicieli trzech stanów: duchowieństwa, szlachty i mieszczaństwa (później tzw. stan trzeci).
- **Konstytucja** – najważniejszy akt prawny w państwie (określany także mianem ustawy zasadniczej). Określa zasady ustrojowe państwa, wszystkie inne prawa muszą być z nią zgodne.
- **Rewolucja** - proces gwałtownych zmian.
- **Bastylia** - zamek tuż za rogatekami miasta, jest odpowiednikiem polskiego słowa barbakan.

Przyczyny wybuchu rewolucji

- zadłużenie państwa, które było wynikiem rozrzutności dworu królewskiego oraz udziału Francji w licznych wojnach,
- kryzys gospodarczy,
- krajem rządziła wąska elita skupiona wokół dworu,
- nieudolna polityka króla, rządzącego w sposób absolutny,
- ciężar utrzymania państwa spoczywał na barkach stanu trzeciego.

Para królewska

Ludwik XVI Burbon

Maria Antonina Habsburg

Spółeczeństwo francuskie

Spółeczeństwo francuskie w XVIII wieku, podobnie jak w większości państw europejskich, było społeczeństwem stanowym.

Istniały trzy stany:

- **stan pierwszy** – duchowieństwo: była to grupa mocno zróżnicowana wewnątrznie, posiadała liczne przywileje, m.in. zwolnienie od podatków; żaden duchowny nie mógł też być sądzony przez świecki sąd;
- **stan drugi** – szlachta: w tej grupie mieściła się zarówno arystokracja, jak i szlachta urzędnicza; ta grupa również nie płaciła podatków;
- **stan trzeci** – cała reszta społeczeństwa – ok. 98% ogółu ludności.

Spółeczeństwo francuskie

Luksus, w jakim żyła arystokracja pochłaniał ogromne sumy.

W 1788 r. oficjalne dochody państwa wynosiły 503 miliony liwów, a wydatki – 629 milionów.

„Stary ład” – jak nazywano ustrój Francji sprzed 1789 r., był systemem bardzo niesprawnym.

Jean-Francois de Troy;
Śniadanie z Ostrygami

Emmanuel-Joseph Sieyès

Duchowny katolicki, jeden z głównych inicjatorów rewolucji francuskiej.

Niepokoje burżuazji i jej aspiracje doskonale wyraził w swojej broszurze zatytułowanej „**Czym jest stan trzeci?**”, w której na postawione w tytule pytanie sam odpowiedział:
„Stan trzeci jest niczym, a powinien być wszystkim”.

Stan trzeci

Karykatura przedstawia trzy stany społeczeństwa francuskiego. Chłop dźwiga na plecach duchownego i szlachcica. Podpis: Trzeba mieć nadzieję, że ta zabawa wkrótce się skończy”.

A FAUT ESPERER Q'EU'JEU LA FINIRA BEN TOT L'auteur et Compagnie

Stan trzeci

Stan trzeci był ogromnie zróżnicowany. Należeli do niego bogaci mieszczaństwo, nazywani we Francji **burżuazją**, ludzie wolnych zawodów, rzemieślnicy, chłopcy oraz biedota miejska i wiejska. Przedstawiciele stanu trzeciego, bez względu na zamożność, nie mogli piastować wysokich urzędów w państwie, gdyż były one zarezerwowane dla szlachty i duchowieństwa.

Stany Generalne

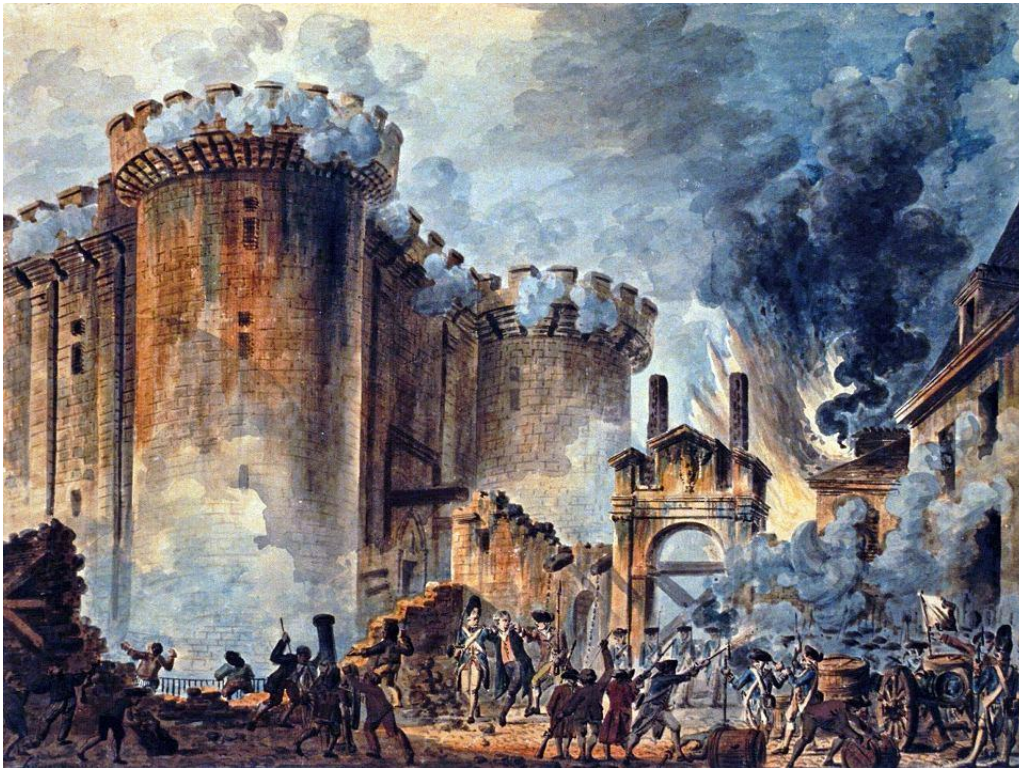
Katastrofalna sytuacja finansowa państwa zmusiła króla do zwołania w styczniu 1789 roku **Stanów Generalnych**.

Było to ciało przedstawicielskie wszystkich trzech stanów społeczeństwa francuskiego (od 1614 roku królowie francuscy nie zwoływali Stanów Generalnych, gdyż nie widzieli potrzeby uzgadniania ze społeczeństwem jakichkolwiek spraw).

Wybuch rewolucji francuskiej

- przedstawiciele stanu trzeciego dążyli do przeprowadzenia reform społecznych, 17 czerwca ogłosili się **Zgromadzeniem Narodowym**,
- Zgromadzenie Narodowe przekształciło się w **Konstytuantę**, czyli organ władzy, którego zadaniem było uchwalenie konstytucji

- mieszkańcy Paryża zdobyli i zburzyli Bastylię – **14 lipca 1789 r.**
- zdobycie Bastylji uznaje się za początek **Wielkiej Rewolucji Francuskiej.**

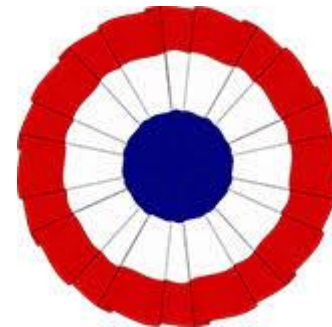
Utworzenie Gwardii Narodowej

Józef La Fayette

Wkrótce uzbrojeni rewolucjoniści zorganizowali się w policję mieszczańską, zwaną **Gwardią Narodową**. Na jej czele stanął **Józef La Fayette**, słynny bohater walk o niepodległość Stanów Zjednoczonych.

Zwolennicy rewolucji zaczęli nosić **trójkolorową kokardę**. Od tego czasu stała się ona symbolem rewolucji. Kolory kokardy ustalił La Fayette, dodając do barw Paryża – czerwonej i niebieskiej – biały kolor królewski, na znak pojednania króla z ludem.

Trójkolorowa kokarda
w barwach Paryża
(niebieski i czerwony)
oraz białej (barwa królewska).

Czapka frygijska - czapka
wolności noszona
przez galerników. Do czapki
przypinano kokardę
w barwach narodowych Francji.

Długie spodnie będące
przeciwstawieniem się
ówczesnej modzie na
krótkie, bufiaste.

Deklarację prawa człowieka i obywatela

W sierpniu 1789 Konstytuanta uchwaliła Deklarację prawa człowieka i obywatela, która:

- znosiła podział społeczeństwa na stany,
- ustanawiała równość wszystkich wobec prawa,
- przyznawała prawa i wolności:
 - wolność słowa,
 - wolność wyznania,
 - prawo własności,
 - gwarancję nietykalności osobistej,
 - prawo do oporu przeciwko niesprawiedliwości.

Konstytucja

We wrześniu **1791** r. została uchwalona konstytucja.

- Francja stała się monarchią konstytucyjną;
 - głową państwa pozostawał król,
 - władz króla była ograniczona przepisami konstytucji.
- konstytucja wprowadzała trójpodział władzy;
 - władza ustawodawcza należała do Zgromadzenia Prawodawczego,
 - władzę wykonawczą sprawował król,
 - trzecim organem władzy były niezależne sądy – władza sądownicza.
- konstytucja gwarantowała wszystkie prawa obywatelskie zapisane w Deklaracji praw człowieka i obywatela.

Etapy rewolucji

DATA	WYDARZENIE
22 II 1787	Zgromadzenie Notablów, odrzucenie królewskich projektów opodatkowania warstw uprzywilejowanych.
27 XII 1788	Ludwik XVI zezwala na zwołanie Stanów Generalnych.
4 V 1789	Otwarcie Stanów Generalnych, spór o sposób głosowania.
17 VI 1789	Stan trzeci ogłasza się Zgromadzeniem Narodowym
9 VII 1789	Zgromadzenie Narodowe uznaje się za Konstytuante.
14 VII 1789	Atak na Bastylę – początek rewolucji

Skutki rewolucji francuskiej

- Wprowadziła pojęcie praw człowieka,
- Obaliła niesprawiedliwy i źle funkcjonujący „stary ład”,
- W Europie po raz pierwszy wprowadzono w życie oświeceniowe idee trójpodziału władzy, suwerenności ludu, umowy społecznej,
- Powstała pierwsza republika,
- Zakwestionowano boskość władzy królewskiej,
- Skryształizowały się ideologie polityczne: konserwatyzm, anarchizm, ideologia lewicowa,
- Wywołała krwawe prześladowania, powodując emigrację z Francji ogromnej rzeszy arystokracji i duchowieństwa,
- Wprowadziła rządy „arystokracji pieniądza”,
- Rewolucja dała szansę na karierę ludziom z trzeciego stanu,
- Rewolucja utorowała drogę do władzy Napoleonowi Bonaparte.

Zapamiętaj

- Rewolucję we Francji wywołała burżuazja niezadowolona ze swojej pozycji społecznej i politycznej.
- W pierwszej fazie rewolucji monarchia absolutna została przekształcona w monarchię parlamentarną.
- Najważniejszym dokumentem tej fazy rewolucji była *Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela*.
- Pierwszą francuską konstytucję, uwzględniającą monteskiuszowski trójpodział władzy, uchwalono w roku 1791.

Pytania i polecenia utrwalające

- wyjaśnij znaczenie poznanych terminów,
- przedstaw postać Ludwika XVI,
- podaj datę wybuchu rewolucji we Francji (14 lipca 1789 r.),
- wskaż na mapie Francję i Paryż,
- wymień i scharakteryzuj stany społeczne we Francji,
- podaj wydarzenie, które rozpoczęło rewolucję francuską,
- przedstaw okoliczności i cel powstania Zgromadzenia Narodowego,
- wyjaśnij zadania Konstytuanty,
- przedstaw najważniejsze zapisy *Deklaracji praw człowieka i obywatela*
- scharakteryzuj ustrój Francji po wprowadzeniu konstytucji,
- wyjaśnij, dlaczego Francuzi obchodzą swoje święto narodowe 14 lipca.

Polecenia

Proszę:

- wpisać do zeszytu podany w tytule temat,
- przepisać notatkę z lekcji,
- zapoznać się z treścią prezentacji, oraz ugruntować wiedzę przy pomocy zamieszczonych pytań utrwalających (nie trzeba zapisywać odpowiedzi) oraz podręcznika „Rewolucja francuska” (str. 184 – 189),
- wykonać pisemnie ćwiczenia z kolejnego slajdu (slajd 24).

Jednocześnie przypominam, że prezentacje umieszczone są na nowej stronie szkoły.

<http://sp77.edu.gdansk.pl> zakładka **ZDALNE LEKCJE**

Ćwiczenie

1. Napisz, czym była Bastylia zdobyta przez rewolucjonistów 14 lipca 1789 roku.
 2. Wyjaśnij, dlaczego paryżanie zaatakowali Bastylię.
 3. Wymień dwie przyczyny i dwa skutki rewolucji francuskiej.
-

Po zapisaniu odpowiedzi, proszę je skopiować (np. sfotografować) i przesłać na adres:

a.wojcik@sp77.edu.gdansk.pl

Autor przesłanych prac otrzymuje 2 plusy.

Termin wykonania pracy – 20.05.